

เอาจริง! จัดระเบียบลดจำนวน "ขอกาน" ทั่วประเทศ

กรมเห็นชอบลดจำนวนขอกานในประเทศ โดยฝึกอาชีพให้สามารถเลี้ยงตนเองได้แทนผ่านร่าง พ.ร.บ.ควบคุมการขอกาน พร้อมบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิด มาตราการนี้ถือเป็นเรื่องที่ดีเพราะเป็นการจัดระเบียบขอกานเพื่อหยุดธุรกิจบาป แต่จะได้ผลมากน้อยแค่ไหน หรือจะเป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ?

ยกเลิก พ.ร.บ.ขอกาน = แก้ที่ปลายเหตุ

จากกรณีคณะรัฐมนตรีเห็นชอบ พระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ควบคุมการขอกาน โดยมีคำสั่งให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินการแก้ไขจัดระเบียบขอกาน ยกเลิก พ.ร.บ.ขอกาน พ.ศ. 2484 พร้อมควบคุมการขอกาน ห้ามไม่ให้บุคคลใดทำการขอกาน พร้อมระบุลักษณะผู้ที่เป็นขอกานดังนี้

การที่ผู้ยื่นมอบทรัพย์สินให้ โดยไม่ได้มีการทำงานตอบแทนหรือด้วยทรัพย์สินใด การให้ผู้ยื่นเกิดความสงสารโดยไม่ได้มีการทำงานตอบแทนหรือด้วยทรัพย์สินใด รวมถึงไม่ให้เกิดการแสดงในที่สาธารณะ อาทิ การเล่นดนตรีเปิดหมวก โดยขอทรัพย์สินจากผู้ฟัง ซึ่งการเล่นดนตรีในที่สาธารณะต้องมีการขออนุญาตต่อเจ้าพนักงานก่อน และต้องมีการกำหนดพื้นที่ในการแสดง

อีกทั้งยังกำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ซึ่งบังคับ ชูเชิญ จ้างวาน ยุยงส่งเสริม ให้ผู้อื่นขอกานอีกด้วย โดยขอกานที่เป็นคนต่างด้าวให้ส่งกลับประเทศ และขอกานที่เป็นคนไทยให้ฝึกอบรมและฝึกอาชีพให้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้ ส่วนขอกาน เด็ก ผู้สูงอายุ คนวิกลจริต คนพิการหรือทุพพลภาพ ผู้เจ็บป่วย ซึ่งไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ไม่มีญาติอุปการะเลี้ยงดู และไม่มีทางเลี้ยงชีพอย่างอื่น ให้พ้นสภาพจากการเป็นคนขอกาน และดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นสามารถกลับมาดำรงชีพในสังคมได้

จากประเด็นข้างต้นนี้ **ดร.จตุรงค์ บุณยรัตน์สุนทร** อาจารย์ประจำภาควิชาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้ให้ความเห็นกับทางทีมข่าว ASTVผู้จัดการ Live ว่า วิธีการเช่นนี้ถือเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุโดยมุ่งในการปราบปรามอย่างเดียว

"โดยภาพรวมกว้างๆ ถือว่าเป็นเจตนาธรรมณที่ดี แต่มันควรจะต้องคำนึงถึงเรื่องของวิธีการนะครับว่าการจะควบคุมไม่ให้มี ใช้วิธีการแบบไหน แบบบังคับ แบบลงโทษ ถ้าตัว พ.ร.บ.เขียนออกมาในแนวบังคับ ลงโทษ อาจารย์คิดว่ามันเป็นการแก้ปัญหาแบบปลายเหตุ คือมุ่งในการปราบปรามอย่างเดียว จริงๆ แล้ว พ.ร.บ.มันจะต้องมีมิติการเขียนในเชิงมาตรการป้องกัน

ด้วย โดยต้องให้มีหน่วยงาน กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นผู้ดูแลเรื่องนี้อย่างจริงจังแล้วก็แก้ปัญหาที่ต้นเหตุจริงๆ"

สาเหตุที่แท้จริงของขอกาน มีอยู่ 2 ประเภทด้วยกัน คือขอกานที่เกิดจากความยากจนจริงๆ

อ่านต่อ หน้า 15

จัดระเบียบขอกาน

และขอกานที่ทำเป็นกระบวนกร เพราะฉะนั้น จึงต้องแยกให้ออก และต้องมีหน่วยงานที่รับผิดชอบไปดูแล

"สาเหตุของขอกานจริงๆ เกิดจากความยากจน กับสาเหตุหนึ่งคือกระบวนกรในการใช้ขอกานในการทำธุรกิจ ซึ่งทำกันอย่างนี้เป็นกระบวนกร อันนี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ไม่เอาขอกานจากต่างชาติ จากประเทศที่ยากจนเอามาใช้เป็นเครื่องมือ อันนี้เราต้องแยกให้ออกว่าขอกานที่มีอยู่ในประเทศไทย ประเทศที่เกิดมาจากความยากจนแล้วไม่มีทางทำอย่างอื่นเลยนอกจากขอกาน อันนี้ก็ต้องมีกระบวนกรหรือการกำหนดบทบัญญัติที่จะให้หน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบไปดูแลและครับ"

อมตะ: "ขอกาน" กำจัดไม่หมด!

ทั้งนี้ ต้องมีการจำแนกประเภทของขอกานให้ดีกว่าอยู่ในกลุ่มไหน และหากเป็นกลุ่มคนพิการที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือโดยกระบวนกรค้ามนุษย์ ต้องมีบทบัญญัติการใช้อำนาจของตำรวจเข้าไปจัดการและสาวถึงต้นตอกระบวนกรผู้ที่อยู่เบื้องหลัง

"ถ้าเจอขอกานต้องมีการจำแนกประเภท มีการสอบสวนสืบสวนว่าเขาอยู่ในกลุ่มไหน เป็นกลุ่มที่ยากจนไม่มีโอกาส หรือไม่มีทุนทำมาหากิน หรือว่าไม่มีความรู้ ต้องใช้กระบวนกรหนึ่งที่เขาไปทำให้เขามีความรู้ มีทักษะ มีอาชีพที่เหมาะสมกับเขา ต้องฟื้นฟูจิตใจด้วย เขามีศักยภาพ มีความสามารถที่จะทำอะไรได้มากกว่า การไปนั่งขอกานแบบมือขอเงินจากคนอื่น

ในรายชื่อที่ทุพพลภาพ เช่น มีอกูด ขาขาด

อันนี้ก็ต้องเข้าไปสู่กระบวนการฟื้นฟูครับ เข้าไปอยู่ในสถานสงเคราะห์คนพิการ คือพอเราจับได้ไม่ใช่ไปให้เขายกเลิกอาชีพโดยไม่มีกระบวนการอะไรรองรับเลย ต้องเข้าไปเพิ่มพูนความรู้ทักษะเรื่องอาชีพให้เขา อีกกลุ่มหนึ่งเป็นคนพิการที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือโดยกระบวนการ แก๊งหรืออะไรต่างๆ เราต้องมีบทบัญญัติให้อำนาจจากตำรวจหรือพนักงานสอบสวนเข้าไปจัดการพยายามสาวไปถึงต้นตอหรือกระบวนการที่อยู่เบื้องหลังให้ได้ แล้วก็ต้องมีบทลงโทษคนที่ประกอบอาชีพโดยใช้ขอทานเป็นเครื่องมือนะครับ เพราะอันนี้ถือว่าเป็นการค้ำมนุษย์ ประเด็นก็คือต้องเอาจริงเอาจังมากขึ้นคือมันต้องโยงกันด้วย พ.ร.บ.ขอทานกับการปราบปรามการค้ามนุษย์"

อย่างไรก็ตาม การมี พ.ร.บ. นี้ขึ้นมาก็ไม่ได้หมายความว่าจะได้ผลเพราะขอทานไม่มีวัน

หมดไปจากโลกนี้ อาจารย์ประจำภาควิชาคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์และสวัสดิการสังคม กล่าวทิ้งท้าย

"ลึกลับการค้ามนุษย์มันมีอยู่แล้ว มันเป็นกระบวนการที่จัดการยากเพราะมีความซับซ้อน มีรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปเยอะ เราตามไม่ทันมันก็จะเล็ดลอดหายตา มันจะหลุดจากการป้องกันปราบปรามไปได้ เพราะฉะนั้น ยังไม่เชื่อว่าการมี พ.ร.บ. แล้วจะทำให้ขอทานหมดไป มันต้องมีมาตรการเฝ้าถามทางต้นตอของปัญหาด้วยนะครับ

ถ้าเป็น พ.ร.บ. ประเภทมีบทลงโทษจับขอทานมา มันต้องใช้กระบวนการของการพัฒนาการปราบปรามอย่างจริงจัง ต่อกระบวนการนำเข้าขอทานที่เป็นกระบวนการการค้ามนุษย์ ต้องเอาจริงเอาจังในเรื่องนี้ เพราะขอทานไม่มีวันหมดไปจากโลกนี้ ในประเทศที่พัฒนาแล้วก็มีเพียงแต่ารูปแบบมันอาจจะต่างกัน" ■

